

**Wyrok z dnia 13 maja 1997 r.
II UKN 102/97**

Jeżeli niewysłanie stronie zawiadomienia o terminie rozprawy pod wskazany przez nią adres dla doręczeń pozbawiło ją możliwości obrony jej praw, to postępowanie dotknięte jest nieważnością (art. 379 pkt 5 KPC).

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 maja 1997 r. sprawy z wniosku Wojciecha S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w C. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie z dnia 21 lutego 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Minister Sprawiedliwości wniósł kasację od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie z dnia 21 lutego 1996 r., wydanego w sprawie Wojciecha S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych- Oddziałowi w C. o wyższą rentę inwalidzką. Wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie art. 369 pkt 5 KPC w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 1996 r., a nadto naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189) i domagał się uchylecia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Minister Sprawiedliwości podał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w C. decyzją z dnia 27 października 1995 r. wydaną na podstawie orzeczenia Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w C. z dnia 18 października 1995 r. zawiadomił Wojciecha S., że będzie wypłacał mu nadal rentę inwalidzką w wymiarze określonym dla inwalidy III grupy.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wnosił o przyznanie mu wyższej renty inwalidzkiej podnosząc, że stan jego zdrowia uległ pogorszeniu.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie postanowił przeprowadzić badanie lekarskie przez biegłych lekarzy internistę i neurologa. Biegli ci po zbadaniu wnioskodawcy rozpoznali podejrzenie zeszytniającego zapalenia kręgosłupa miernego stopnia, zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowego, cukrzycę insulinozależną, nadciśnienie tętnicze i otyłość dużego stopnia i wyrazili

opinię, że wnioskodawca jest niezdolny do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia, a więc jest inwalidą III grupy. Następnie Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego reumatologa. Biegły ten rozpoznał u wnioskodawcy dużego stopnia zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego i lędźwiowo-krzyżowego z towarzyszącą otyłością oraz zmiany zwyrodnieniowe miernego stopnia stawów obwodowych również wyraził opinię, że jest on inwalidą III grupy. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 21 lutego 1996 r. odwołanie oddalił. W protokole z posiedzenia Sądu odnotowano, że wnioskodawca nie stawił się, o terminie powiadomiony prawidłowo. W ocenie wnoszącego kasację ten wyrok Sądu rażąco narusza prawo.

Wnioskodawca w odwołaniu oprócz swojego adresu w C. wskazał jako adres korespondencyjny C.P. [...] gmina M. Zawiadomienie o terminie rozprawy przed Sądem Wojewódzkim w dniu 21 lutego 1996 r., do którego dołączono odpisy opinii biegłych sądowych, zostało wysłane na adres w C. i zwrócone Sądowi przez urząd pocztowy przed terminem rozprawy, bez doręczenia przesyłki adresatowi. W takiej sytuacji wnioskodawca został pozbawiony możliwości obrony swych praw. W kasacji zwrócono uwagę, że gdy strona wskazała adres dla doręczeń, to stosownie do art. 133 § 1 KPC doręczenia dokonuje się jej osobiście pod tym adresem. Niewysłanie zawiadomienia o rozprawie na wskazany przez wnioskodawcę adres ma taki sam skutek, jak w przypadku niedoręczenia pisma procesowego stronie. Takie uchybienie procesowe, polegające na pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw prowadzi do nieważności postępowania, o jakiej mowa w art. 369 pkt 5 KPC w brzmieniu obowiązującym do 1 lipca 1996 r. Tak istotne uchybienie przepisów prawa procesowego, które z mocy art. 381 § 1 KPC podlegało z urzędu rozważeniu, w istocie narusza konstytucyjną zasadę praworządności i tym samym narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej, podważając zaufanie obywateli do Państwa i jego organów, w tym przypadku do organów wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja zasługuje na uwzględnienie. Z materiału dowodowego zawartego w aktach wynika, że już w odwołaniu wnioskodawca podał adres dla korespondencji. Odpis opinii biegłych wraz z zawiadomieniem o terminie rozprawy został Sądowi zwrócony i znajduje się w aktach [...]. Odpis ten wraz z zawiadomieniem wysłano na stały adres zamieszkania wnioskodawcy a nie na podany przez niego w odwołaniu adres dla doręczeń. Mimo tego, że wnioskodawca o terminie rozprawy nie został powiadomiony, w protokole rozprawy odnotowano "nie stawił się, o terminie powiadomiony prawidłowo" i Sąd wydał zaskarżony kasacją wyrok.

Nieważność postępowania, która zgodnie z przepisem art. 379 pkt 5 KPC (poprzednio 369 pkt 5 KPC) zachodzi wówczas, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu (art. 393¹¹ KPC). W rozpoznawanej sprawie zarzut ten został podniesiony w kasacji i znajduje potwierdzenie w aktach sprawy. Wnioskodawca został pozbawiony możliwości obrony swoich praw wobec nie doręczenia mu treści opinii biegłych i nie zawiadomienie o terminie rozprawy, która zakończyła się wydaniem zaskarżonego wyroku. Obowiązkiem Sądu, wobec zwrotu przez pocztę zawiadomienia o terminie rozprawy i opinii biegłych, było

odroczenie rozprawy i ponowne wyznaczenie innego terminu, o którym należało wnioskodawcę zawiadomić pod podanym przez niego adresem dla doręczeń. Sąd błędnie odnotował w protokole, że wnioskodawca został o terminie rozprawy prawidłowo powiadomiony i rozpoznał sprawę merytorycznie mimo oczywistej nieprawidłowości w doręczeniu wezwania, która obowiązywała Sąd do odroczenia rozprawy (art. 214 KPC). Poprzez takie działanie Sądu postępowanie w sprawie stało się nieważne z mocy wspomnianego już art. 379 pkt 5 KPC.

Pozbawienie wnioskodawcy możliwości obrony jego praw łączy się z podważeniem zaufania do Państwa i praworządności, a więc narusza także interes Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego też Sąd Najwyższy na mocy art. 393¹³ § 1 KPC w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz. U. Nr 43, poz. 189) orzekł jak w sentencji.

=====